

מעדני אשר

גליון תס"ה (שנה י')

פרשת חוקת

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע שיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 111-47

איך מותר לשרוף עצמות אדם בתענית ציבור הרי זה טעון קבורה?

בפרשתן כ' א' ותקבר שם מרים.

הנה בגמ' סנהדרין מ"ז ע"ב, וכן ע"ז כ"ט ע"ב, וכן קימ"ל יור"ד סימן שמי"ט ילפינן מכאן דמת אסור בהנאה, דילפינן בגזירה שוה שם שם מעגלה ערופה, מה התם אסור בהנאה אף כאן.

ובספר מעדני אשר פרשת חוקת תשס"ח **הבאתי קושיא נפלאה בשם אחרונים:** מדוע ילפינן בגמ' סנהדרין מ"ז ע"ב ב' מפסוק מיוחד דיש חיוב לקבור מת, הרי כיון דקימ"ל דמת אסור בהנאה כמבואר בגמ' סנהדרין מ"ז ע"ב והרי קימ"ל תמורה ל"ג ע"ב דאיסורי הנאה טעונים קבורה, אי"כ ידעינן דמת טעון קבורה, ומדוע צריך קרא מיוחד, ותרצתי בשבעה אופנים ע"ש.

הנה איתא במשנה תענית ט"ו ע"ב א' דבתענית ציבור על הגשמים נותנין אפר מקלה על ראש כל אחד ואחד.

ובגמ' תענית ט"ו ע"ב א' דהטעם כדי שיזכור לנו אפרו של יצחק.

וברש"י אפר מקלה אפר ממש ולא עפר.

ובתוס' תענית ט"ו ע"ב ב' וכן ט"ז ע"ב א' ד"ה אפר מקלה כתבו דאותו אפר היו מעצם אדם, שהרי האפר הוי לזכרון העקידה ובעקידה היה עצמות.

יש להקשות: איך היה מותר לשרוף עצמות אדם הרי צריכים קבורה, כך מקשה בשו"ת נשמת חיים סימן קכ"ב, וכן בשו"ת חלק לוי יור"ד סי' קכ"ה, וכן בשו"ת יביע אומר ח"ג יור"ד סימן כ"ב.

איכא כמה תרוצים:

א. מיירי בעצמות גוי שאין כל מצוה מן התורה לקברו, ואף על פי שזה היה זכר למעשה העקידה, אין קפידא בלקיחת אפר של עצמות גוי, כך תירץ בשו"ת נשמת חיים סימן קכ"ב.

ב. מצאנו מחלוקת אם יש מצות קבורה בכזית מן המת, עיין תוי"ט ותפארת ישראל פ"י משבת, ומשנה למלך סוף הל' אבל, ומנחת חינוך מצוה תקל"ז מ"מ אם נקבר ראשו ורובו של המת וכבר נתקיים בזה המצוה של כי קבור תקברנו, שוב אין מצוה לקבור אבר או עצם מהמת, וע"כ שפיר היו יכולין לשרוף עצמות אדם עיין שם, כך תירץ בשו"ת חלק לוי יור"ד סי' קכ"ה.

אבל בשו"ת יביע אומר ח"ג יור"ד סימן כ"ב דחה דבריו: וכתב דאדרבא אם קברו ראשו ורובו ודאי יש חיוב לקבור אברים או עצמות שנשאר.

ג. מיירי בעצם של ישראל שנשר מן האדם בחייו, שאין כל מצוה דקבורת אבר מן החי וכמו שהוכיח השבות יעקב ח"ב סימן ק"א, כך תירץ בשו"ת יביע אומר ח"ג יור"ד סימן כ"ב.

מדוע מי שאינו רוצה שיקברו אותו שומעים בקולו

הרי כל איסורי הנאה טעונים קבורה?

הנה איתא בגמ' סנהדרין מ"ז ע"ב ב' איבעיא להו קבורה משום בזיונא הוא, או משום כפרה הוא, למאי נפקא מינה, דאמר לא בעינא דליקבורה לההוא גברא, אי אמרת משום בזיונא הוא לא כל כמיניה, ואי אמרת משום כפרה הוא הא אמר לא בעינא כפרה, מאי, ונשאר הגמ' בספק.

יש להקשות: כיצד מעלה הגמרא אפשרות שלא יצטרכו לקבור אדם שנקבר, הלא מת אסור בהנאה, והלכה היא שכל איסורי הנאה נקברים, כמבואר במסכת תמורה ל"ד א"כ איך אפשר להפקיע דבר זה, כך מקשה הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל.

ותירץ: הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, דהנה הטעם לקבורת איסורי הנאה הוא כדי שלא יבואו להשתמש בהם, הני מילי כשיש חשש להשתמשות, אך באדם שמת אין חשש שישתמשו בגופו.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד

הרב שלמה דוד דייטש שליט"א מנהל מלון גלי צאנו

לרגל יומא דהלולא רבה

של הגאון הקדוש שר התורה מנורה הטהורה

רבינו יקותיאל יהודה הלברשטאם ז"ע

בעל הדברי יציב מצאנו החל בט' תמוז'

יהא רעוא שזכותו הגדולה של בעל ההילולא

תגן עליו ועל בני ביתו ויוצי"ח להתברך בשפע חיים ברכה והצלחה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הנגיד הנכבד

הרב אלתר יצחק אייזיק ראב"ן שליט"א ליקוד

בעל מהדרת ראב"ן מעדני אשר חלק ד'

לעילוי נשמת זקנתו האשה החשובה

מרת חיה שרה בת הרב משה יצחק ע"ה

נפטרה ט' תמוז ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרבני הנגיד הנכבד

הרב שלמה אשר טאובר שליט"א וינה

לרגל יומא דהלולא רבה

של הגאון הקדוש שר התורה מנורה הטהורה

רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם ז"ע

בעל הדברי יציב מצאנו החל בט' תמוז'

ולרגל שמחת היכנס בנו הבה"ח אהרן נ"ץ לעול התורה והמצוות

יהא רעוא שזכותו הגדולה של בעל ההילולא

תגן עליו ועל בני ביתו ויוצי"ח להתברך בשפע חיים ברכה והצלחה

ברכת מזל טוב

לידידינו העומד לימין המערכת בכל עת

ביד נדיבה ובנפש הפיצה

הרב חזקי' שאלאמאן שליט"א ירושלים

לרגל שמחת הולדת בנו נ"ץ במז"ט

יהא רעוא שזכותו הגדולה להכניסו לבריתו

של אברהם אבינו בעתו ובזמנו

ויזכה לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו

ויצלחה בכל אשר יפנה

המכון בידידי
Phile Reizel zek

אדם שנברא ע"י ספר יצירה כשמת האם מטמא באהל?

בפרשתן י"ט י"ד זאת התורה אדם כי ימות באהל.

הנה בספר סדרי טהרות אהלות דף ד ע"ב נסתפק האם הנוצר מספר היצירה אם מטמא באהל לאחר מיתתו.

ומביא דבשו"ת חכם צבי סימן צ"ג נסתפק וז"ל אדם הנוצר ע"י ספר יצירה כאותה שאמרו בגמ' סנהדרין ס"ה ע"ב רבא ברא גברא, מי מצטרף למנין לדברים הצריכים עשרה כגון קדיש וקדושה מי אמרינן כיון דכתיב ונתקדשתי בתוך בני ישראל לא מצטרף, או דילמא דמעשיהם של צדיקים הוא כאילו הם ילדו אותם מצטרפים למנין עשרה, עיין בספר מעדני אשר פרשת עקב תשס"ז אריכות גדולה בענין זה א"כ ה"ה כאן יש לחקור האם מטמא.

ומביא: שנחלקו רבי יוסי וחכמים כלאים פרק ח' משנה ה' אם אדני השדה, מטמא באהל כאדם או לא, היינו חיה הקשורה בטבורה לארץ, ואם מנתקים את טבורה היא מתה מיד ולא מבעיא לדברי רבי יוסי שאדני השדה מטמא באהל כאדם, כ"ש שאדם הנברא מספר יצירה שיטמא, אלא אפילו לרבנן שאדני השדה אינם מטמאים, התם משום שהם סוברים שהוא מין חיה, משא"כ הכא הוא מין אדם, ואפילו לדעת רבי שמעון שקברי עכו"ם אינם מטמאים באהל, מ"מ נראה שהאי עדיף טפי, שהוא מעשיהם של צדיקים, ויש לו דין אדם, ומטמא באהל, אך למסקנתו, כתב שאין לו דין אדם כלל, ואינו מטמא באהל.

ובחשוקי חמד סנהדרין ס"ה ע"מ ב' **העיר:** דמלשון הגמרא שאמר לו רבי זירא תוב לעפרך, משמע שחזר ממש לעפר, ולא נעשה בשר ועצמות, וא"כ אין להסתפק שיטמא באהל, אך יתכן שלשון תוב לעפרך, היינו כדברי הפסוק 'ואל עפר תשוב', וצ"ע.

דבר שטמא רק מדרבנן האם חוצץ בפני הטומאה?

קימ"ל ב"ב י"ט כל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה.

יש לחקור דבר שאינו טמא אלא מדרבנן האם חוצץ בפני הטומאה.

הנה **התוס'** ב"ב כ' ע"א ד"ה ועובד כוכבים שישן בחלון הקשו על הא דאיתא שם בגמ' דעובד כוכבים חוצץ בפני הטומאה, הקשו הא דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה, ועכו"ם הרי חכמים גזרו עליהם להיות כזבים, א"כ איך חוצץ בפני הטומאה, ותרצו כיון שמן התורה אינו טמא חוצץ בפני הטומאה.

ובמשנה למלך הלכות טומאת מת פרק י"ב הלכה ב' כתב וז"ל נסתפקתי בהא דאמרינן דכל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה אם הוא דבר המקבל טומאה מדרבנן אי חוצץ או לא, וראיתי לתוס' ב"ב כ' ע"מ א' שכתבו דטעמא דעכו"ם חוצץ אף שהם כזבים לכל דבריהם הוא משום דמדאורייתא אינם מקבלים טומאה.

יש להקשות: מהא דאמרינן בגמ' חגיגה כ"ב דכלי של עם הארץ אינו חוצץ בפני הטומאה כיון שהוא טמא מדרבנן, חזינן דאף טומאה דרבנן אינו חוצץ, כך מקשה במשמרות כהונה חגיגה כ"ב ע"מ א'.

ומתיר: מ"מ בע"ה שהחמירו בו משום ס' טומאה דאורייתא אינו חוצץ כמ"ש הר"ש.

איך מותר מן התורה לכהן לדלג על ארונות קבורה של מת

הרי כל קבוע כמחצה על מחצה?

איתא בגמ' ברכות י"ט ע"מ ב' אמר רבי אלעזר בר צדוק מדלגין היינו אע"פ שהיה כהן על גבי ארונות של מתים לקראת מלכי ישראל, ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אמרו אלא אפילו לקראת מלכי אומות העולם, ומסיק בגמ' דמירי בטומאה דרבנן כדרבא, דאמר רבא דבר תורה, אהל, כל שיש בו חלל טפח חוצץ בפני הטומאה, ושאיין בו חלל טפח, אינו חוצץ בפני הטומאה, ורוב ארונות יש בהן חלל טפח, וגזרו על שיש בהן משום שאין בהן, ומשום כבוד מלכים לא גזרו בהו רבנן.

יש להקשות: הלוא כל ארון קבוע, והרי קימ"ל כל דבר קבוע כמחצה על מחצה והוא ספק דאורייתא, א"כ לא יועיל הרוב כדי להתיר לדלג על זה דהויא ספק איסור תורה, כך מקשה הקשה הרוקח אות תס"ז, וכן בגליוני הש"ס ברכות י"ט ע"מ ב'.

איכא כמה תרוצים:

א. ה"ק בגמ' דרוב ארונות דעלמא יש בהם חלל טפח, ונהי דבעלמא נמצא מיעוט שאין בהם. אבל באלו שמדלגין עליהם, אלו כולם יש בהם פותח טפח. ומספיקא שאין יודעים אם יש ארון שיש בו פותח טפח, לא נאמר בו דין קבוע, כך תירץ הרוקח סימן תס"ז.

ב. ע"פ מה דאיתא בילקוט שמעוני במדבר תש"א הנוגע במת, נוגע במת טמא ואין מת עצמו טמא, ומבאר דבמת עצמו אין טומאה אלא באדם המדלג עליו, והאדם המדלג אינו קבוע ולכן לא נטמאו המדלגין, כך תירץ בגליוני הש"ס ברכות י"ט ע"מ ב', שתירץ לו אברך אחד, וכן בשו"ת ארץ צבי להגה"ק רבי אריה צבי פראעמער אב"ד קאוניגלוב ח"א סי' צ"ג כתב שהוא היה האברך.

איך מותר לדלג על ארונות שיש טפח

הרי אהל נטמא וכל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ?

הנה **הפני יהושע** ברכות י"ט ע"מ ב' כתב על הא דאמר רבא דבר תורה אהל כל שיש בו חלל טפח חוצץ בפני הטומאה, לכאורה נראה דלאו אאהל דכתיב באורייתא קאי דהא כיון דהאהל עצמו טמא כדכתיב בהדיא בפרשתן י"ט י"ה והזה על האהל ועל כל הכלים אשר היו שם וא"כ האיך חוצצין בפני הטומאה, הא קי"ל דכל דבר שמקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה אלא על כרחך דאשאר אהלים קאי כגון של בנין או שאר דברים שאינו מקבל טומאה כשנעשה כמו אהל כמו שכתבו תוס' בפרק במה מדליקין שבת כ"ז ע"ב ד"ה ואין מטמא במשנה דכל היוצא מן העץ.

ומעיר הפני יהושע על תירוץ זה וז"ל אלא דאכתי נראה דוחק להעמיד סתימת דברי רבא בכך דהא סתמא קאמר וכללא כ"ל.

ומתיר: לכך היה נראה לי לפום ריהטא דהא דקי"ל כל דבר המקבל טומאה אינו תוצץ בפני הטומאה נמי לאו מדאורייתא היא אלא מדרבנן, ויש לי קצת ראיות לזה אלא דאכתי לא מלאני לבי לפרש כן וצריך לעיין יותר בשיטת הש"ס ובלשון הרמב"ם ז"ל.

ובמנחת חינוך מצוה רס"ג העיר על הפני יהושע דמדברי התוס' שם בברכות נראה דסוברים דהוא מדאורייתא אינו חוץ כל דבר המקבל טומאה.

**מי שהניח אוכלין תחת הכסא שלו במטוס וישן
האם אסור לאכול האוכל?**

בפרשתן מ"ט ט"ז זאת התורה אדם כי ימות באהל.

קימ"ל יור"ד סימן קט"ז ס"ק ה', ומקורו מגמ' פסחים קי"ב אסור לאדם לאכול אוכלים שהיה מונחים תחת המיטה, משום דשורה עליהם רוח רעה.

ובתורת חיים ב"ב נ"ח ע"א וכן בשבעות ט"ז ע"ב, כתב בטעם הדבר שאסור להניח מאכלים תחת המיטה: וז"ל לפי שהשינה אחד מס' במיתה, כמבואר בגמ' ברכות נ"ז ע"ב כיון דנשמתו יוצאת ולהכי רוח טומאה שריא על אדם בשעת שינה, וזה טעם נטילת ידים שחרית, וכשהוא מאהיל בשעת שינה על האוכלין, הרי הן כאילו באהל המת ושריא עליהן רוח טומאה.

הנה נחלקו הפוסקים האם בדיעבד מותר לאכול אוכלים שהיו תחת המיטה:

השבות יעקב סובר חלק ב' סימן ק"ה, דדין הנ"ל נאמר לכתחילה, אבל בדיעבד אינו נאסר.

אבל החיד"א בספרו שו"ת ברכה יור"ד סימן קט"ז ס"ק ה', סובר שאף בדיעבד אסור.

והדברי יציב יור"ד סימן ל"א החמיר מאוד בזה אפילו בדיעבד, כיון שיש הרבה פוסקים שמחמירים.

הנה בשו"ת תשובות והנהגות כרך א' סימן ח' נשאל באוריון אם הניח אוכלין תחת הכסא וישן אם מותר לאוכלם וכן מצוי הדבר באוטובוס, וצידידי להקל שאין זה מטה רק כסא, ואף שגם בזה החמיר הגר"א כמוש"כ בתשו' בנין עולם ס' ל"ג, שאף תחת תיבה שישן עליה אדם אסר הגר"א הצוקער שבתוכה וציוה להשליכו לנהר וכ"כ ב"נחלת אבות" שהבאנו לעיל, ונע"י בדרכי"ח הנ"ל שיש חולקין בה"מ נראה דהיינו בישן כדרכו דרך קביעות ולא דרך עראי בישיבה בלי פשוט ידים ורגלים, בזה לא החמירו הפוסקים מדינא, וכל שכן באוטובוס כהאי גוונא שיש תרתי לטיבותא שנותן האוכל תחת המושב ולא במטה או ערסא כשורש הדין דקאי עיקרו לשכיבה, וגם אין כאן אלא תנומת עראי, והמחמיר לעצמו לבד יחמיר.

מטעמי אשר

**בענין אוכלין שהיו מונחים תחת המיטה
מתוך ספרי מעדני אשר**

- בליל פסח האם מותר לאכלם ? פרשת צו - פסח תשס"ו**
- אוכל שהיה תחת עגלה של קטן האם נאסר ? חוקת תשס"ז**
- מי נטילה שהיו תחת המיטה האם מותר ליטול ידים בזה ? חוקת תשס"ז**
- תרופות שהיו תחת המיטה האם מותר ליטלם ? חוקת תשס"ז**
- סגריות שהיו תחת המיטה האם מותר לעשן ? חוקת תשס"ז**
- ד' מינים שהיה תחת המיטה האם אפשר לצאת ידי חובה או דילמא כיון שאסור באכילה אינו מקרי לכם ? חוקת תשס"ז**
- האם יש איסור להניח אוכל בכיס או תחת הכרית כשיושן בלילה ? חוקת תשע"ב**

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברקולין אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. בתחילת הפר' זאת חוקת התורה אדם כי ימות באהל, ובגמ' שבת דף 28 ע"ב, אמר ריש לקיש אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל.

- א. צ"ע אם קיום התורה הוא רק כשממית עצמו עליה, איך זה מתיישב עם הפסוק כי קרוב אליך הדבר מאוד בפ"ך ובלב"ך, משמע שזה דבר נקל, ולהמית עצמו על התורה אינו דבר קל כ"כ.
- ב. גם קשה הרי מקרא מלא הוא וחי בהם ולא שימות בהם, א"כ איך אפשר לומר שהחיוב הוא למות על התורה.
- ג. מי שלומד באופן שאינו ממית את עצמו האם עובר באיסור או שרק ביטול עשה או שרק הפסיד מעלה.
- ד. גם צ"ע רש"י פירש באבות פ"א מ"ד על המשנה כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל, היינו שאפילו אם תהיה עני ויהיה לך רק פת תלמוד תורה, ולכאורה אם דרכו של תורה הוא להמית עצמו עליה, ובשו"ע י"ד ס' רמז אין ד"ת מתקיימין במי שלומד מתוך עידון ומתוך אכילה ושתיה וכו' עיי"ש, א"כ מדוע לא כתב רש"י שאף עשיר חייב לאכול רק פת במלח, דאם יאכל עידונים לפי ממונו אין התורה תקיים אצלו.

השאלות דלהלן נמסרו במיוחד ע"י ב"ב של מרנן ורבנן.

שאלת הגאון רבי אהרן לייב שטינמן שליט"א. ברכות פ"א מ"ו על החומץ ועל הנובלות ועל הגובאי אומר שהכל ר"י אומר כל שהוא מין קללה אין מברכים עליו. ויש להבין מה בכך דהוי מין קללה, הא סוף סוף נהנה מהמאכל ולמה שלא יצטרך לברך.

שאלת הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א. כ' הרמב"ם הל"ב כלים פ"ו ה"ז פטפטי כירה שלושה היה גובה אחד מהן שלוש אצבעות או פחות וכו' ואין מדקדקין בכל השיעורין האלו שכולן הן מדברי סופרים עיי"ש. וצ"ע מש"כ הרמב"ם שאין מדקדקין בכל השיעורים, הרי הוא עצמו כ' שיעורים אלו, וגם מה מקורו דאין מדקדקין בשיעורין אלו.

שאלת הגאון רבי אביגדור נבנצל שליט"א. הנה כ' הביאור הלכה סימן קכ"ב כ' בספר חרדים מ"ע לברך כהן את ישראל שנאמר כה תברכו את בני ישראל וישראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכוונים לבם לקבל ברכתם כדבר ה' הם נמי בכלל המצוה עכ"ל, והנה הדין הוא שכהן שמוסיף הברכות של הכהנים עובר בכל תוסף, ואם בירך רק שתי ברכות עובר בכל תגרע, א"כ מעתה יש לשאול מה הדין אם נכנס ישראל באמצע ברכת כהנים האם עובר בכל תגרע.

חידה. מתי אומרים לו לאדם שלא ליכנס לבית הכנסת להתפלל. (שי"ך לפרשה)

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תובה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
  2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה. כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
  3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הווכח יבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
  4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
  5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולברורים ופתיים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו וכמכ"כ שם וטלפון.
- אנו תחזים ומבקשים, השולחים בבתי יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאור משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי זה יכנס בעודי לטפר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

שם הווכח לחודש סיון הרב יצחק קרמון שליט"א שעלבים

טיב הספר

מדור לפרסום ספרים הדישים של ידידי ותומכי המכון שנתקבלו למערכת

"שירה חרשה"

על מצות כתיבת ספר תורה ומצוות לימוד התורה מאת ידידינו הרבני הנגיד הנכבד הגאון רבי שמואל דוד הכהן פרידמן שליט"א ניו יארק מח"ס הנפלא שדה צופים על כל הש"ס ובקרוב על הירושלמי

"חוקת הטהרה - מנחת חן"

מאות פסקי הלכה למעשה בעניני יור"ד ח"ב מאת ידידינו הגאון הגדול רבי נח אייזיק אלבום שליט"א רבה של קווינס אירה"ב נערך ע"י הגאון רבי יעקב סקוצילעס שליט"א ירושלים

מכתבים למערכת

מי שאחר לעשות פדיון הבן בזמנו האם צריך להוסיף חומש

מה שהבאתם בשם תשובות הגאונים שקצת סימן מ"ז שכתב בתשובה לרב האי גאון שאם עברו עליו ל' יום ולא פדאו, חייב להוסיף חומש, והבאתם הרבה חולקים על זה.

הבה"ח צבי ערמון נ"ו ישיבת חיי משה ירושלים

יש להעיר מהא דאמרין בגמ' קדושין כ"ט מחלוקת רבי יהודה ורבנן בהא לפדות ובנו לפדון ואוקמה הגמ' באופן שיש לו חמש בני חורין וחמש משעובדים וסבר ר"י מלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא הילכך הוא פודה עצמו במשעובדים ואת בנו בבני חורין, ולכאורה לפי השיטת שהמאחר פדיון הבן צריך להוסיף חומש, א"כ מה מועיל מה שיש לו חמש משעובדים סוף סוף אינו יכול לפדות עצמו באלו דהא חייב להוסיף חומש ואם לא יוסיף לא יהא פדוי כמו בפדיון מעשר שני ע"י אחר שלא חל הפדיון בלא חומש כדמשמע בגמ' בי"ט מ"ה ע"ב ב' וא"כ ממה נפשך אין לו מספיק לפדיון ובמה פליגי.

הבה"ח מ. ש. ברזל נ"ו ישיבת מיר בירכפלד

יש להקשות לשיטת הבה"ג שמשוה דין פדיון הבן לפדיון הקדש, הרי רק המקדש מוסיף חומש, והאב אינו המקדש, וכן הקשה בקובץ שיעורים ביאורים בכורות סימן א'.

איך היה מותר לאהרן להקריב קטורת כשהיה קורח בתוך ההיכל הרי זה אסור

מה שהקשטם בשם הטל תורה להגאון רבי מאיר אריק זצ"ל על מה שכתב הרמב"ן על הפסוק ויהי ב"ד וידע ה' את אשר לו וגו' דהקטורת שהקריב אהרן היתה קטורת הבוקר שהקטיר בהעלותו את הנרות כמשפט, דיש להקשות הא"כ היה ראשי אהרן להקטיר, כיון שגם קרח ועדתו היו בתוך ההיכל, והא כתב ויקרא מ"ז ו' וכל אדם לא יהיה באהל מועד, דקאי נמי אהקטרה בכל יום כמבואר בגמ' יומא מ"ד ומתוך דאיסור זה אינו על הכהן המקטיר רק על האדם הבא שם בשעת ההטרה.

הבה"ח בנימין בערגער נ"ו ישיבת טשעבין ירושלים

נראה להעיר על חידושו שהרי בירושלמי יומא פרק ה' הלכה ב' דרשונן מרבויי דוכל אדם אפילו אותן שכתוב בהן ודמות פניהם פני אדם והיו מלאך, ולדברי הגר"מ אריק דהאיסור על הזר ולא על הכהן המקטיר נמצא שהתורה באמרה וכל אדם לא יהיה נתנה האיסור על המלאך, וכי מיסתבר לומר כן, והרי לא מצינו בשום מקום שהתורה נתנה איסורים על המלאכים.

איך מותר לאכול קדשים בקודש הקדשים הרי אסור לאכול בקודש הקדשים

מה שהקשטם בשם הרמב"ן על מה שכתוב בפרשת קרח י"ח ב' בקודש הקדשים תאכלו דקשה כי קדש הקדשים אינו מקום אכילת הקרבנות, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

מה שהבאתם את קושיית הרמב"ן היאך היה מותר בקדש הקדשים, יש לציין כי דעת האבן עזרא על פסוק בקדש הקדשים תאכלו דהכוונה לאהל מועד ונקרא קודש קדשים כנגד חצר המשכן שהוא קדש גרידא וכן מבואר בקרית ספר פ"א מעשה"ק וע"ע ברא"ם הובא בנצי"ב על הספרי דפליגי על הרמב"ן וס"ל דדוקא להיכל שיש רשות לכהנים אבל לא לקודש הקדשים דהוא לאו שיש בו מיתה ביד"ש אין עשה דאכילת קדשים דוחה לאו שיש בו מיתה ביד"ש.

מדוע ממונו של קרח גם נבלע באדמה הרי אדם שחייב מיתה אינו נענש בממונו

מה שהקשטם בשם אחרונים על מה שכתוב בפרשת קרח ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת בתיהם, דיש להקשות הרי קומ"ל כתובת ל"ו ע"ב א' דאין מיתה וממון בדבר אחד, משום דאי אתה מחייב משום שתי רשעיות, א"כ מדוע כאן אבד נמי ממונו, ותרצתם בארבע אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי גראס שליט"א הומ"צ מחזיקי הדת

נראה דלכאורה יש להבין דאזיה עונש יש במי שהורגין אותו וצריך לשלם ממון, הא בלאו הכי לא יוכל ליהנות מהממון דהרי הולך למות ועל כרחך צריך לומר דיכול ליהנות מהממון הולך לירששו ועל כן אין מחייבים אותו גם כן ממון כדי שהממון ילך לירשו ונהנה מזה, אבל כאן כיון דכל בני ביתו וירשויו גם כן נבלעו ונאבדו א"כ לא הפסיד שום הנאה כמה שרכשו גם כן נאבד, לכן ממונו גם נאבד.

הגאון גמליאל הכהן רבינובין שליט"א מה"ס תפלא גם אני אודך

נראה לענ"ד י"ל בס"ד ע"פ מה שכתב בספר הנפלא דף על דף להגאון רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א סנהדרין ק"ו ע"א שקרח לקח את האנשים שעמו בכסף, ע"ש, ולפי זה מובן שנענש גם שנאבד ממונו, שהרי זה עזר לו להטעות האנשים אחרים.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

הרה"ג יוסף דויטש שליט"א בני ברק

הרה"ג חיים משה דרורי שליט"א כולל פנב"ז בני ברק

הרה"ג יצחק גרנאוולד שליט"א כולל בעלזא ירושלים

נראה לתרץ שמה שאי אתה מחייב משום שתי רשעיות הוא דין בב"ד שאין ב"ד יכול לתת שני עונשים, משא"כ גבי קרח היה דין שמים, ואז לא אמרין שלא שייך לקבל שני עונשים. מעדני אשר: תרוץ זה תלוי במחלוקת בגמ' בתובות ל'.

הרה"ג משה גבריאל שנברגר שליט"א ירושלים עורך ספרי שיעורי הנד"ש למ"ח תנ"ך דב בעלזא וצ"ל

נראה לתרץ, דהכא החיוב ממון הוא לא על מעשה המזיק וכדומה אלא דומיא דכופרא כפרה שמבואר בתוס' ב"ק ע"ב א' דאינו פטור מדין קם ליה בדרבה מיניה.

איך יש מציאות שיהיה ציצית כשרים בעולם הרי קושרים הציצית כשאינו מחויב בציצית

מה שהקשטם בשם אחרונים איך יש מציאות שציצית יהא כשר, הרי החוב להניח ציצית זה רק אחרי הלבישה, א"כ כשמניחו כשאינו לבוש הויא תעשה ולא מן העשוי, ותרצתם בכמה אופנים.

הבה"ח קלמן לייב גראס נ"ו ירושלים ישיבת בית יוסף צבי הושינסקיא

לכאורה מה זה שונה ממצות סוכה שעושים הסוכה קודם זמן ההתחייבות ולא אמרין בזה תעשו בשעת ההתחייבות, ועוד הלא במעדני אשר פרשת שלח תש"ז כתבתם לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שורץ שליט"א
לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
מי שמעוניין להעטרף לאלפי הגונים נא להתקשר למערכת

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב אהרן שטהאל שליט"א ניו יארק
והרב יעקב יהושע שטיינר שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הולדת נכדתו - בתו תח"י במו"ט
יהא רעוא שיזכה לזכות יזכוי רבנות ירוו נחת
מכל יוצאי הלעיהם ויעליהו בכל אשר יפנו

ברכת מזל טוב לידידינו הנכבד
איש המודות ורב תבונות מאיר פנים לכל אדם עושה צדקה בכל עת
הרב חזקי' שאלאמאן שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הולדת בנו נ"ו במו"ט
יהא רעוא שיזכה להכניסו לבריתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו
ויזכה לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי הלעיהם ויעליהו בכל אשר יפנה
המברכים אביו וידידיו אספסוף הישיבה בישיבת אולצ'טרן

ברכת מזל טוב
לידידיי האהוב עלי כנפשי
הרב חזקי' שאלאמאן שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הולדת בנו נ"ו במו"ט
יהא רעוא שיזכה לרוות נחת דקדושה
מכל יוצאי הלעיהם ויעליהו בכל אשר יפנה
המברך בידידיו
אלון האר - ניו יארק

ברכת מזל טוב
לידידי לב רחום וחנון
לבו פתוח כאולם לכל דל ואביון
הרב חזקי' שאלאמאן שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הולדת בנו נ"ו במו"ט
יהא רעוא שיזכה לרוות נחת דקדושה
מכל יוצאי הלעיהם ויעליהו בכל אשר יפנה
המברך בידידיו
ישראל או - ירושלים

ברכת מזל טוב לידידי ורעי
העמוד בקירות לבני
חם לבו בקרבו להרבות פעלים לתורה
הרב חזקי' שאלאמאן שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הולדת בנו נ"ו במו"ט
יהא רעוא שיזכה להכניסו לבריתו
של אברהם אבינו בעתו ובזמנו
ויזכה לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי הלעיהם
ויעליהו בכל אשר יפנה
המברך בידידיו
משה יצחק טשעבין - ירושלים